

Diagnoza dotycząca istotnych dla województwa śląskiego zawodów, procesów edukacyjnych i kwalifikacji przyszłości, a także zawodów schyłkowych i zanikających z punktu widzenia długofalowych decyzji i działań wraz z przygotowaniem konkretnych rekomendacji w zakresie uczenia się przez całe życie

Wybrane wyniki badania

Celem głównym diagnozy było przeprowadzenie analizy istotnych dla województwa śląskiego zawodów, procesów edukacyjnych i kwalifikacji przyszłości, a także zawodów schyłkowych i zanikających.

Metody badawcze

- ✓ Analiza desk research
- ✓ Analiza SWOT
- ✓ Analiza porównawcza
- ✓ Badanie ankietowe CAWI skierowane do przedsiębiorstw, instytucji edukacyjnych i innych podmiotów związanych z rynkiem pracy
- ✓ Badanie ankietowe CATI/CAWI wśród pracowników z różnych sektorów gospodarki
- ✓ Indywidualne wywiady pogłębione z ekspertami branżowymi
- ✓ Studium przypadku
- ✓ Panel delficki

Główne wnioski

Przeprowadzona analiza wykazała, że **rynek pracy województwa śląskiego ulega obecnie jednej z najgłębszych przemian w swojej historii**. Region odchodzi od tradycyjnej gospodarki opartej na górnictwie i ciężkim przemyśle na rzecz modelu zdominowanego przez sektor usług, nowoczesne technologie oraz zieloną gospodarkę. Punktem wyjścia tych zmian jest stopniowe wygaszanie kopalń – mimo podejmowania działań w tym obszarze, Śląsk wciąż stanowi najbardziej zależny od węgla region UE.

Globalne trendy – cyfryzacja, automatyzacja, rozwój sztucznej inteligencji oraz nacisk na zieloną transformację – wywierają silny wpływ na lokalny rynek. Przedsiębiorstwa wdrażają robotyzację, druk 3D i narzędzia AI, tworząc wysoce skomputeryzowane miejsca pracy.

Branże o największym potencjale wzrostu w regionie

- ✓ **Czysta energia i technologie środowiskowe** - rozwój OZE, energetyka prosumencka, wodór, magazyny energii;
- ✓ **Elektromobilność i produkcja baterii** - transformacja śląskich firm motoryzacyjnych w kierunku pojazdów elektrycznych i komponentów;
- ✓ **Cyfryzacja i Przemysł 4.0** - inwestycje w automatyzację, AI;
- ✓ **Branże kreatywne i gaming** - Katowice jako centrum e-sportu;
- ✓ **Nowoczesne przetwórstwo przemysłowe** - produkcja wysoko przetworzonych komponentów, rozwój materiałów i automatyki.
- ✓ **Usługi medyczne, opiekuńcze i „srebrna gospodarka”**;
- ✓ **Transport i logistyka** - dalszy rozwój centrów logistycznych i infrastruktury dzięki e-handlowi i korzystnemu położeniu regionu.

Dostrzeganie potrzeb w zakresie przekwalifikowania

58%

Udział ankietowanych podmiotów rynku pracy, dostrzegających potrzebę przekwalifikowania osób poszukujących pracy

2%

Udział ankietowanych pracowników, przewidujących konieczność przekwalifikowania się w okresie kolejnych 5-10 lat

Badania pozwalają zidentyfikować więc **niski poziom świadomości społecznej w zakresie zachodzących zmian gospodarczych.**

Dostrzegane przez podmioty rynku pracy potrzeby przekwalifikowania się argumentowane było w głównej mierze obserwowanym **postępem technologicznym i zachodzącą automatyzacją procesów.**

Luki kompetencyjne

6%

Udział ankietowanych pracowników, którzy dostrzegają u siebie luki kompetencyjne

30%

Udział ankietowanych przedsiębiorców, którzy dostrzegają luki kompetencyjne wśród kandydatów do pracy

Główne luki kompetencyjne wskazywane przez pracodawców

- Brak **doświadczenia zawodowego**, praktycznej wiedzy i podstawowych **umiejętności technicznych**.
- Słabe przygotowanie absolwentów szkół zawodowych do realiów pracy.
- Niedostatki **kompetencji miękkich**, tj. niskie zaangażowanie, brak samodzielności i odpowiedzialności, słaba komunikacja.
- Problemy z **pracą zespołową** i radzeniem sobie ze stresem, szczególnie u młodszych pracowników.

Zanikanie zawodów

38%

Udział ankietowanych podmiotów rynku pracy, dostrzegających zawody, które straciły obecnie bądź utracą w perspektywie 5-10 lat na znaczeniu na rynku pracy województwa śląskiego

Analiza wykazała, że **głównymi motorami zanikania zawodów** są dekarbonizacja i wymogi polityki klimatycznej (uderzające w sektory wysokoemisyjne), automatyzacja procesów (zastępująca pracę ludzi maszynami, często sterowanymi przez AI), postęp technologiczny zmieniający modele biznesowe (np. digitalizacja usług finansowych czy administracyjnych) oraz globalna presja kosztowa (skłaniająca firmy do outsourcingu prostszych zadań lub zastępowania ich rozwiązaniami cyfrowymi).

Wyzwania rynku pracy i edukacji w województwie śląskim

- ✓ **Transformacja gospodarcza** - odejście od górnictwa, konieczność przekwalifikowania pracowników do OZE, usług i technologii, rosnące znaczenie kompetencji cyfrowych.
- ✓ **Zmiany demograficzne** - starzenie się społeczeństwa, spadek liczby osób w wieku produkcyjnym, odpływ osób młodych, wzrost zapotrzebowania na usługi zdrowotne i opiekuńcze.
- ✓ **Luka kompetencyjna** - niedopasowanie edukacji do potrzeb rynku, braki w zawodach technicznych, IT, medycznych i nauczycielskich, zbyt wolna modernizacja programów.
- ✓ **Kształcenie ustawiczne** - mała gotowość dorosłych do podnoszenia kwalifikacji, niedostateczna oferta elastycznych form nauki.
- ✓ **Potencjał regionu** - duże możliwości przekierowania kadr do „zielonych” branż przy odpowiednim wsparciu kompetencyjnym.

Zawody przyszłości dla województwa śląskiego

(pełna lista zawodów wraz z uzasadnieniem znajduje się w raporcie końcowym z badania)

- ✓ Specjalista ds. sztucznej inteligencji (AI) i cyberbezpieczeństwa
- ✓ Specjalista ds. energii odnawialnej (OZE)
- ✓ Pielęgniarka / pracownik opieki medycznej
- ✓ Analityk danych / Data Scientist
- ✓ Inżynier automatyki i robotyki (Przemysł 4.0)
- ✓ Inżynier mechatronik (projektant systemów złożonych)
- ✓ Technik/monter instalacji odnawialnych
- ✓ Inżynier ds. technologii wodorowych
- ✓ Inżynier ds. geotermii / energii geotermalnej
- ✓ Opiekun osoby starszej / asystent osoby niepełnosprawnej

Zawody schyłkowe dla województwa śląskiego

(pełna lista zawodów wraz z uzasadnieniem znajduje się w raporcie końcowym z badania)

- ✓ Górnik (górnictwo węglowe)
- ✓ Ślusarz narzędziowy / tokarz konwencjonalny
- ✓ Pracownik produkcyjny – montażysta
- ✓ Hutnik (pracownik huty stali)
- ✓ Operator maszyn i urządzeń górniczych
- ✓ Palacz kotłowy (obsługa pieców węglowych)
- ✓ Pracownik elektrowni węglowej
- ✓ Krawiec / Szwaczka
- ✓ Ręczny pracownik poligrafii
- ✓ Dziennikarz prasy drukowanej

Rekomendacje wynikające z badania

- ✓ **Utworzenie regionalnej platformy edukacyjno-gospodarczej** - stałe forum współpracy szkół, uczelni i pracodawców; wspólne planowanie kształcenia, aktualizacja programów pod nowe technologie, giełdy staży i praktyk.
- ✓ **Wzmocnienie doradztwa zawodowego w szkołach** - więcej godzin, integracja z przedmiotami, współpraca szkół z pracodawcami; wizyty w firmach i spotkania zawodowe.
- ✓ **Lepszy monitoring potrzeb kompetencyjnych** - rozszerzenie Barometru Zawodów o częstsze badania (w tym okresowe ankiety wśród kluczowych pracodawców na temat planowanych rekrutacji i poszukiwanych umiejętności), krótkoterminowe sygnały dla szkół, identyfikacja zawodów przyszłości i zawodów schodzących.

- ✓ **Podnoszenie kompetencji cyfrowych nauczycieli** – inicjacja programu szkoleń z narzędzi e-learningowych i technologii (w tym AI).
- ✓ **Promowanie kształcenia przez całe życie** - kampanie i wydarzenia pokazujące znaczenie ciągłego rozwoju kompetencji, zwłaszcza w IT, zielonych technologiach i usługach zdrowotnych.
- ✓ **Wsparcie aktywności zawodowej osób 50+:** działania informacyjno-edukacyjne (webinaria, podcasty, artykuły); promowanie dobrych praktyk, mentoringu i możliwości zawodowych dla seniorów.

Dziękujemy za uwagę

